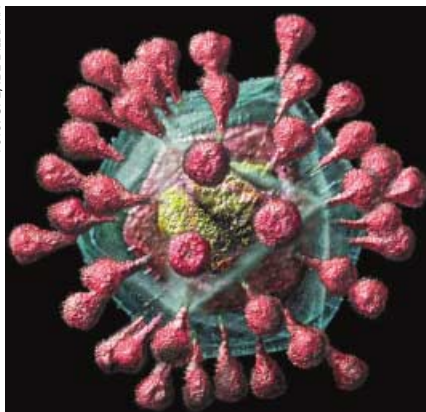

Foto: SPL/IBL Bildbyrå

Coronavirus, som tros vara orsaken till SARS.

WHO-riktlinjer för SARS

Världshälsoorganisationen, WHO, har nu kommit med riktlinjer för hur enskilda länder på ett effektivare sätt ska kunna möta framtida utbrott av SARS. Bakgrunden är bland annat farhågor om nya utbrott den kommande vintern.

II Det saknas fortfarande på många håll tillförlitliga diagnostiska test, framför allt i utvecklingsländerna, för att upptäcka ett tidigt insjuknande i SARS. Det leder inte minst till svårigheter att skilja symtom på SARS från symtom på andra säsongsbundna sjukdomar i andningsorganen. Samtidigt kan WHO inte heller längre förlita sig på epidemiologiska kriterier eller kopplingar till redan drabbade sjukdomsområden för att snabbt identifiera nya sjukdomsfall, så som var fallet efter SARS utbrott våren 2003.

WHOs riktlinjer innefattar vilka kliniska symtom som bör uppträda för att det ska misstänkas handla om SARS. Bland dessa nämns en feber på 38 grader eller mer, hosta och svårighet att andas samt lunginflammation som kan bekräftas i röntgenundersökning. Dessutom ska det inte finnas någon alternativ orsak som fullt ut kan förklara sjukdomssymtomen. Riktlinjerna innefattar även vilka provsvar som ska vara positiva för att definitionen SARS ska gälla. Då handlar det framför allt om att identifiera det speciella coronavirus, SARS-CoV, som orsakar sjukdomen.

När SARS väl har bekräftats anger WHOs riktlinjer hur den insjuknade personen ska tas omhand samt hur och när fallen ska rapporteras till WHO.

Läs mer om WHOs riktlinjer på: www.who.int/csr/sars/postoutbreak/en/

Peter Örn

SARS visade på behovet av nytänkande

En gemensam europeisk smittskyddsmyndighet för att möta nya allvarliga hot mot folkhälsan bör inte bara beakta de medicinska konsekvenserna. Utbrottet av SARS pekade på betydelsen av ett tvärvetenskapligt tänkande i beredskapsorganisationen, där inte minst en ekonomisk kompetens har en given roll.

II Det anser Nils Stormby, docent i patologi och tidigare företagsledare, som i slutet av 1990-talet var en av dem som bidrog till att riskforskningscentrumet LUCRAM vid Lunds universitet skapades. LUCRAM sysslar bland annat med riskanalyser, och fram tills helt nyligen var Nils Stormby dess ordförande. Tanken med LUCRAM är att såväl medicinska experter som exempelvis psykologer, ekonomer och miljöforskare kan tillföra viktiga aspekter vid riskhantering.

– Jag har upplevt många exempel på stor handfallenhet då katastrofer inträffat. Ett tydligt exempel på det var då färjan Estonia förläste 1994, då det brast både i kommunikationen, samordningen och i det politiska agerandet. Det var den händelsen som väckte mitt intresse för en multidisciplinär approach då man

Foto: Privat

En tvärvetenskaplig beredskapsmyndighet minskar risken för panikartade reaktioner vid exempelvis utbrott av SARS, tror docent Nils Stormby.

bygger upp en organisation för krisberedskap, säger Nils Stormby.

SARS visade hur ett nytt allvarligt hot kan leda till en omotiverad, närmast panikartad reaktion i samhället, menar Nils Stormby. Med de kontakter han har inom den finansiella världen, dels sedan sin tid som grundare och ägare av det numera multinationella företaget Medscand AB, dels från tiden som vice ordförande i Sparbanken Sveriges koncernstyrelse, har han tagit del av många synpunkter om bristen på kommunikation mellan olika samhällssektorer.

– Då SARS bröt ut fokuserades beredskapen helt på den medicinska aspekten, och visst spelar den medicinska kompetensen en avsevärd roll för att hantera det hotet.

– Samtidigt utbröt en närmast panikartad reaktion inom näringslivet, och handeln med delar av Asien drabbades hårt. Jag har efteråt förstått att finansvärlden hade önskat en betydligt bättre och snabbare kommunikation mellan den medicinska professionen och näringslivet för att få ner problemet på jorden.

Nils Stormby menar därför att en blivande myndighet inom EU (se LT nr 34/2003 sid 2570), vars uppgift bland annat är att höja beredskapen inför hotet om nya sjukdomsutbrott, bör besitta kompetenser inom flera olika discipliner.

– Oavsett om myndigheten förläggs till Sverige eller något annat EU-land är den multidisciplinära aspekten viktig. De svenska företrädarna borde tänka mer i dessa banor, då tror jag chansen för att få hit den nya myndigheten ökar betydligt, säger Nils Stormby.

Peter Örn

peter.orn@lakartidningen.se

Flera nya misstänkta fall i Kanada

II Flera nya fall av lunginflammation som misstänks vara orsakade av SARS-viruset har upptäckts på ett vårdhem i British Columbia, Kanada, uppger tidsskriften New Scientist på sin webbplats.

Flera av de insjuknade har symtom som är »typiska för lunginflammation«, uppger läkare för New Scientist, utan den feber och de svåra skador på lungorna som karakteriserar SARS. Men ef-

tersom flera test för influensavirus visade sig vara negativa genomfördes även test för SARS. Av tio provsvar var hälften positiva för SARS.

Det nya utbrottet är eventuellt orsakat av ett muterat och försvagat SARS-virus, uppger läkare på the British Columbia Centre for Disease Control. Flera av gensekvenserna i det virus som orsakat de nya fallen är identiska med det virus som orsakar SARS. (LT)